

פר'
נצבים - וילך
גיליון רי"ב
שנה ה'
אלול תשפ"ג

בדרונו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

יארצייט הצ' לכהן הגדול מרנא הח"ח זיע"א - העתקת שמועתו שנמסר ע"י רבינו בשמו.

נערך ונלקט ע"י תלמידו המשיב הגאון רבי שמואל וויסניצקי מרכזי המכון.

בדין אמר המלך הקדוש באמצע השנה

סיפר רבינו פעם היה אצל החפץ חיים שאלה במוצאי יוה"כ ע"י חתנו הגרמ"מ זקס זצ"ל שטעה במעריב במוצאי יוה"כ ואמר בתפילת מעריב המלך הקדוש ולא ידע אם חוזר, ושאל לחמיו הח"ח ואמר בא נראה במשנה ברורה, ונצטער החפץ חיים מאד שלא כתב על דין זה שהוא מצוי, ובסוף הראה לו חתנו שדין זה אפשר ללמוד מהביאור הלכה הלכות פסח ונחה דעתו, ואמר שכנאה הכוונה לביאור הלכה (סי' תפ"ז ס"ד ד"ה מקדש) עיין שם.

שימוש בבול לא חתום

נשאל רבינו בדין מי קיבל מכתב בלא שהדואר חתם על הבול מה דינו של הבול ואמר שהחפץ חיים החמיר לעצמו בזה, אבל מדינא מותר וכשיש לתלות שלא בא ע"י הדואר אלא ע"י חברה ודאי שיש להקל.

ספר ארצוה"ח שקנה אצל המלבי"ם

אמר רבינו שאי שאל שאלה מהח"ח, וא"ל שהמלבי"ם בארצוה"ח מדבר מזה וקם החפץ חיים והלך לארון והוציא את הארצות החיים והראה ליהודי מה שכתב בזה ואח"כ הראה החפץ חיים לשואל שכתב על כריכת הספר שאת הספר הזה קנה מהמלבי"ם בעצמו.

אין תירוץ בעוה"ב על סיפור לשוה"ר

אמר בשם מרן החפץ חיים שכאשר יבוא האדם לעולם האמת ישאלוהו למה אכל חדש בחו"ל ויענה כי הבי"ח התיר לי אבל אם ישאלוהו למה דיבר לשון הרע לא יהיה לו מה לענות שבוזה גם הבי"ח אוסר.

הח"ח שלח בחורים שילמדו לדרוש

אמר רבינו דבר טוב הוא ללמוד לדרוש, החפץ חיים היה שולח בחורים לדרוש שילמדו לדעת זאת.

עיצה לברכה ללמוד קדשים חצי שעה ביום

אחד ביקש מרבינו ברכה על פרנסה בשפע ולעוד ענינים ורוצה לקבל דבר על עצמו ושואל מה לקבל שאלו רבינו מה אתה לומד אמר לו מסכת בבא קמא, אמר לו רבינו, תלמד חצי שעה ביום קדשים החפץ חיים היה מיעץ כן.

זהירות בכבוד הראשונים

סיפר רבינו שבן החפץ חיים בדרשת הבר מצוה שלו תירץ קושיא של השאגת אריה ואמר הלואי שאזכה לתרץ כל קושיות השאגת אריה, והחפץ חיים סטר לו ואמר לו **כבר לא תוכל לדעת ללמוד**, והתאונן בן הח"ח שזה נתקיים בו, וכפי הנראה שהיה זה באופן שאין ראוי לאמרו שכביכול הוא יתרץ כל קושיות השאגת אריה.

בענין ש"ץ באיזה נוסח יתפלל בלחש

שמעתי מרבינו זצ"ל שהיה אצלו זקן אי שלמד אצל הח"ח ובקשתי ממנו שיספר ממה שראה אצל הח"ח, ואמר שכשלמד בראדן היה חיוב על אביו, ובבית אביו התפללו נוסח ספרד, ושאל איך יתפלל לפני העמוד והשיבו הח"ח שבלחש יתפלל כדרכו ובקול יתפלל כמו הציבור בנוסח אשכנז.

[ואמר רבינו שאח"כ ראה תשובה של הנצי"ב כן, ואמר דאף שש"ץ מתפלל בלחש להסדיר תפילתו אין הפרטים מעכבים שהרי ברכת עננו א"א בלחש בשחרית וכן יש שינוי בברכת אתה קדוש שבחזרת הש"ץ אומר לדור ודור ולנוהגים לומר תפילת טל וגשם רק בחזרת הש"ץ אינו משנה המטבע רק בחזרת הש"ץ].

בענין איך להתעטף בציצית

אמר שהחזו"א בסוף ימיו בירר ענין העטיפה בטלית, שא"א שזה עיטוף ישמעלים כפשוטו עד העינים שאין הולכים כך, ובדיוק הזדמן אצלו אי שלמד אצל הח"ח והיה משמש אצלו, ושאלו החזו"א אם יודע איך נהג הח"ח בזה.

ואמר לו שבדיוק בענין זה אמר לו הח"ח יום אחד, תראה אתה מסתובב פה, ואולי ישאלו אותך יום איך הח"ח התעטף בטלית, ולכן בא ואני יראה לך, והראה לו בדיוק כמו שסבר החזו"א, ושמח על כך.

בענין עוסק במצוה בעזרה לזקן כשנרדם

אמר שבתו של הח"ח הרבנית זקס ע"ה, ספרה לאמו הרבנית אשת מרן הקה"י זיע"א, [שהיו מחותנים] כמה עובדות על אביה הח"ח.

ואי מהם שבזקנותו שהיה חולה וחלש לקחו את הח"ח לשאוף אויר ביער, והיו עמו ב' בחורים לשמשו, וסמוך לשקיעה"ח ראו שהתנמנם, ורצו למקום שהיה מנין לתפילת מנחה, ובין כך ובין כך התעורר הח"ח, ופנה לבתו ושאל היכן הבחורים, ואמרה לו הם הלכו למנחה, ותמה בקול, **יש לפניכם מצוה שעסוקים בה איך עוזבים אדם זקן וחולה והולכים לחפש מצוות.**

ברוך שחלק על הח"ח

רבינו נשאל אם נכון שהסטיפלר ראה את החפץ חיים וברך עליו ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, והשיב שלא ראה אבל תכנן לראותו ובסוף לא נסתייע מילתא, [ואמר שרצה ליסוע ללויה ולא היה לו כסף].

ויש ליישב גירסתנו דביומא פ"ו ב' אר"ל גדולה תשובה שזדונות נעשו לו כשגגות משמע דשגגות נמחל לגמרי כשמתפלל ומבקש והנה מחה הוא לשון מחיקה שנשאר רשמו ניכר אבל העבר הוא שמעביר לגמרי וכאן מחה מקביל נגד פשעינו והעבר נגד חטאתינו לכן תחלה אנו מבקשים מחה פשעינו דהיינו שהמזידים יתהפכו לשגגות, ואח"כ מבקשין העביר חטאתינו דהיינו אותן השגגות העביר לגמרי כיון שכבר נתהפכו לשגגות ודו"ק.

רביעית יין בראש השנה

שאלה. לפי הגר"א שאסור לבכות בר"ה כי חדות ה' מעוזכם, האם יש גם דין שמחה בר"ה כשאר יום טוב ויצטרך אף לשתות רביעית יין בר"ה. תשובה. **איי"צ לשתות.**

עבר ותקע בשבת יצא אמאי ומאי שנא מסוכה

שאלה. כ' הרעק"א (דו"ח ח"א מערכה ח) שהתקוע בשופר בשבת קיים המצוה, וקשה מאי שנא מהמבואר בתוס' בסוכה דף ג' ע"א שבסוכה הפסולה מדרבנן כלל אינו יוצא ידי חובה אפילו מן התורה. תשובה. **אין זה פסול אלא איסור.**

לחייב עצמו במצות שופר

שאלה. מי שנמצא במקום שאין שופר, האם חייב ליסוע כבר כמה ימים קודם כדי להגיע למקום שיש שופר, הרי בזמן זה עדיין אינו מחוייב במצוה. תשובה. **אולי עד חומש.**

סגולת ויהי נועם במתקשה לתקוע

שאלה. המג"א בה"ל שופר מביא מעשה מהמהרי"ל בבעל תוקע שלא הצליח לתקוע ואמר ויהי נועם, מדוע הסגולה היא בפסוק זה שמועיל לתקיעה. תשובה. **טעמי סגולה אין אנו יודעים.**

סגולת ויהי נועם רק בתקיעות דמעומד

שאלה. בדגול מרבבה כתב על סגולה זו שרק בתקיעות דמעומד, האם כוונתו אפילו אחר כמה קולות תקיעה דמיושב, כי כבר היה לברכה לחול, או שעד סוף תקיעות דמיושב אסור להשתמש בסגולה זו. תשובה. **אין ראוי.**

[שמחת מרדכי]

נפילת אפים בערב ר"ה ובערב יו"ט

שאלה. כתב השו"ע (או"ח תקפא ג) אין נופלים על פניהם בערב ראש השנה בתפילה, וכתב המשנ"ב: דהוא כמו שאר ערב יו"ט.

ויל"ע בדברי המשנ"ב דהיכן שמענו דערב יו"ט הוא סיבה לא לומר תחנון בשחרית, דמה שבכל ערב יו"ט לא אומרים תחנון זה מפני שיש בזה סיבה צדדית ולא בגלל הערב יו"ט, ולמשל בערב פסח הרי כל חודש ניסן לא אומרים תחנון, ובתשרי ג"כ מיי"א לא אומרים, וכדו'. תשובה. **לא פלוג.**

תשובה בראש השנה.

שאלה. הנה בחידושי המאירי (ר"ה ט"ז ע"ב), כתב אעפ"י שבכל יום ויום ראוי לאדם לפשפש במעשיו לשוב מדרכו הרעה וכו' מ"מ בזמן הזה רצה לומר ראש השנה ראוי לו להתעורר ביותר וכו' והמתרשל בזמן הזה מן התשובה אין לו חלק ביי"א אלוקי ישראל, ולכאורה מכיון שאסור להזכיר חטא בר"ה מה שייך לעשות תשובה הרי אינו יכול להתוודות. [גם צ"ע על מש"כ השל"ה שיתוודה בתקיעות על חטאים שבידו הרי אסור להזכיר חטא]. תשובה. **להתוודות מותר.**

בנוסח אבינו מלכנו.

שאלה. הנה המשנ"ב (בסי' תקפ"ד ס"ד) שינה הסדר באבינו מלכנו מחה והעבר פשעינו וחטאותינו, וכתב שצריך לומר חטאתינו ופשעינו מן הקל אל הכבד, ולכאוי הרי מקרא מפורש (ישעיהו מד כב) כמו הנוסח הרגיל, מחיתי כעב פשעך וכענן חטאותיך קודם פשע ואח"כ חטא, וכן בפסוק אנוכי הוא מוחה פשעך למעני וחטאותיך לא אזכור.

תשובה. **עיין מש"כ בטעמא דקרא ר"ה.**

ושם כתב רבינו בזה הלשון: א"מ מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך במ"ב ס' תקפ"ד סק"ג כ' שצ"ל חטאתינו ופשעינו שתחלה יש לבקש על הקל ואח"כ על החמור.

אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו.

רשכבה"ג מרן הדרך אמונה זצוק"ל הורה לכוון באל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו, על רשכבה"ג מרן אילת השחר זצוק"ל, והנה כעת אחר שכבו המאורות רבותינו זיע"א, יש לנו לדעת כי דור דור ודורשיו, וכתב החזו"א: **"השגחתו יתברך היא בכל דור ודור, על היחידים ששתלן בכל דור ודור, להורות חוקיו ומשפטי ישראל, וכשהם מעמיקים בהלכה, הם בשעה זו כמלאכים ורוח ממרום שורה עליהם,"** א"כ וודאי יש לנו להתעורר בימי הרחמים והסליחות באמירת שמע קולינו ולזעוק בתחינה אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו, ולכוון על עיני העדה רשכבה"ג מרן הגר"ד לנדו, ומרן ראש הישיבה רבינו ברוך מרדכי בן הינדא מלכה שנמצא במצב קשה וזקוק לרחמי שמיים, ולכוון שנזכה שימשיכו להאיר עיני ישראל עוד רבות בשנים בתורה וביראה מתוך בריאות איתנה.